

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (ЦНТУ)

Кафедра економіки, підприємництва
та готельно-ресторанної справи

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва курсу	Підприємство у зовнішньоекономічній діяльності
Викладач 	Нісфоян Сергій Сергійович, кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки, підприємництва та готельної справи
Контактний телефон викладача	+380509411567
E-mail:	nisfoyanss@gmail.com
Обсяг та ознаки дисципліни	Вибіркова дисципліна професійної підготовки Форма контролю: залік Загальна кількість кредитів – 4, годин – 120 Формат: очний (offline / face to face) / дистанційний (online). Мова викладання: українська
Консультації	Консультації проводяться відповідно до графіку, розміщеному в інформаційному ресурсі moodle.kntu.kr.ua; у режимі відео конференцій Zoom, через електронну пошту, Viber, Telegram за домовленістю. Віртуальна аудиторія : https://meet.google.com/hua-zjtf-svr
Пререквізити	Враховуючи послідовність накопичення знань та інформації, дисципліна вивчається після викладання наступних дисциплін: макроекономіка, мікроекономіка, фінанси, бухгалтерський облік та основи підприємницької діяльності, а також гроші та кредит. Крім того, бажано мати уявлення про планування, бюджетування та фінансовий аналіз.

1. Мета і завдання дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Підприємництво у зовнішньоекономічній діяльності» є формування системи знань з об'єктивних закономірностей, умов, процесів і специфічних особливостей зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД) підприємства, а також набуття навичок їх практичного використання.

Завдання дисципліни:

- розуміння сутності зовнішньоекономічної діяльності підприємства,

цілей, мотивів і передумов її виникнення, правового та економічного середовища розвитку;

- вивчення видів та форм ЗЕД підприємства;
- усвідомлення економічної природи комерційних операцій на зовнішніх ринках;
- вивчення принципів укладання та виконання угод;
- проведення економічного аналізу ЗЕД підприємства, визначення її ефективності.

Результатом вивчення дисципліни є формування у студентів цілісної уяви про процеси у сфері ЗЕД; оволодіння культурою сучасного економічного мислення, методологічними підходами щодо аналізу та оцінки ефективності зовнішньоекономічної діяльності; формування у студентів умінь і практичних навичок використання набутих знань у практиці здійснення зовнішньоекономічної діяльності підприємств щодо застосовування емпіричних та статистичних даних, інформаційної бази даних для аналізу стану світового економічного середовища з метою вибору стратегії виходу на зовнішні ринки; оволодіння методиками проведення аналізу щодо вибору найоптимальніших для підприємств умов співпраці з іноземним контрагентом; формування комплексного підходу до розуміння механізму проходження вантажів через митний кордон України; формування укладання зовнішньоекономічного контракту згідно з діючою нормативно-правовою базою.

2. Політика курсу та академічна доброчесність

Очікується, що здобувачі вищої освіти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлювати наслідки її порушення.

При організації освітнього процесу в Центральнотрапезькому національному технічному університеті здобувачі вищої освіти, викладачі та адміністрація діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу; Положення про організацію вивчення вибіркового навчальних дисциплін та формування індивідуального навчального плану ЗВО; Кодексу академічної доброчесності ЦНТУ.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Зовнішньоекономічна діяльність суб'єктів ринкових відносин.

Тема 2. Регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Тема 3. Поняття та вид комерційних операцій. Особливості здійснення зовнішньоторговельних операцій.

Тема 4. Операції зустрічної торгівлі.

Тема 5. Організаційні форми здійснення зовнішньоторговельних операцій.

Тема 6. Підготовка зовнішньоторговельних операцій.

Тема 7. Організація та технологія міжнародних перевезень.

Тема 8. Документальний супровід комерційних операцій.

Тема 9. Поняття та види зовнішньоторговельних договорів. Їх місце у ЗЕД.

Тема 10. Структура та зміст зовнішньоторговельного контракту.

Тема 11. Процедура укладання зовнішньоторговельних контрактів.

Тема 12. Валютні умови ЗТК.

Тема 13. Види платежів та форми розрахунків у ЗЕД.

Тема 14. Гарантування розрахунків по ЗТК та засоби їх реалізації.

Тема 15. Організація діяльності підприємств з іноземним капіталом.

4. Система оцінювання та вимоги

Вид контролю: поточний, підсумковий.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю студентів, усне опитування, перевірка виконання індивідуальних завдань, тестовий контроль.

Рейтинг студента із засвоєння дисципліни визначається за 100 бальною шкалою, у тому числі: перший рубіжний контроль – 50 балів, другий рубіжний контроль – 50 балів.

Семестровий залік полягає в оцінці рівня засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу на лекційних, практичних, семінарських або лабораторних заняттях і виконання індивідуальних завдань за стобальною та дворівневою («зараховано», «не зараховано») та шкалою ЄКТС результатів навчання.

5. Рекомендовані джерела інформації:

Основні:

1. А. Р. Дунська, К.О. Кузнєцова Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності підприємства : Навчальний посібник. Конспект лекцій – К.: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2002. – 181 с.
<https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/81980f73-cb1a-4f3e-872a-ee9000fa8b/content>

2. Багрова І.В. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: Підручник. / І.В. Багрова, Н.І. Редіна, В.Є Власик, О.О.Гетьман. К.: ЦНЛ, 2004. 580 с. –

3. Береславська О. І. Міжнародні розрахунки та валютні операції: навч. посіб. Ірпінь : Університет ДФС України, 2019. 368 с.

4. Гобела В. В. Управління зовнішньоекономічною діяльністю & Management of Foreign Economic Activity : навчальний посібник. Львів : ЛьвДУВС, 2021. 244 с. URL:
<https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/3732/1/%d0%b3%d0%be%d0%>

[b1%d0%b5%d0%bb%d0%b0_21-05-21.pdf](#)

5. Гребельник О.П., Романовський О.О. Основи зовнішньоекономічної діяльності: Навч. посіб. К.: Деміург, 2003. 296 с.

6. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства : підручник / А. А. Мазаракі, Т. М. Мельник, О. В. Дьяченко та ін. / за заг. ред. А. А. Мазаракі, Т. М. Мельник. Київ : Київ. нац. торг.- екон. ун-т, 2019. 652 с. URL: <https://knute.edu.ua/file/MjExMzA=/bfa41898c2e36475fd5bda2055d7135a.pdf>

7. Зянько В. В. Міжнародні розрахунки і валютні операції : навчальний посібник / Зянько В. В., Єпіфанова І. Ю., Мельничук Д. П. – Вінниця : ВНТУ, 2021. 106 с.

8. Івасюк В. В., Горбаль Н. І., Михайлів З. В., Гаталяк З. П., Валютно-фінансові і міжнародні кредитні відносини. – Л., НУЛП, 2003. – 92 с.

9. Князь С. В., Георгіаді Н. Г., Передало Х. С. Основи зовнішньоекономічної діяльності. – Л.: «Львів. політехніка», 2006. – 236 с.

10. Козик В.В., Панкова Л.А., Корп'як Я.С., Григор'єв О.Ю., Босак А.О. Зовнішньоекономічні операції і контракти: Навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: ЦНП, 2004. 608 с. –

11. Кузьмін О. Є., Мирончук Т. В., Сухорська У. Р., Франчайзинг у підприємницькій діяльності – Л.: ВАТ «Вид-во «Вільна Україна», 2007. – 144 с.

12. Митна справа: Збірник завдань [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. спеціальності 051 Економіка / Т. В. Іванова ; КПП ім. Ігоря Сікорського. – Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2022. – 74 с.

13. Митне оформлення вантажних перевезень: Навч. посібник / І. В. Берестов, О. С. Пестременко-Скрипка, А. В. Колісник та ін. – Харків: УкрДУЗТ, 2023. – 121 с., рис. 8, табл. 4.

14. Митний кодекс України від 03 травня 2023 року № 3020-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>

15. Написання та підготовка до видання навчального посібника: Зовнішньоекономічна діяльність підприємства : навчальний посібник / Л. О. Дашутіна. Суми: СНАУ, 2024. 157 с.

16. Науменко, В. П., П. В. Пашко, В. А. Русков, Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні – К.: Знання, 2004. – 403 с.

17. Податковий кодекс України від 06 травня 2023 року № 3050-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>

18. Про внесення змін до Митного кодексу України щодо стабілізації платіжного балансу : Закон України від 28 грудня 2014 року № 74-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/74-19#Text>

19. Про застосування спеціальних заходів щодо імпорту в Україну : Закон

України від 13 лютого 2020 року № 440-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/332-14#Text>

20. Про затвердження Перехідних таблиць від УКТЗЕД версії 2017 р. до УКТЗЕД версії 2022 р. : Наказ Державної митної служби України від 23 листопада 2022 року N 513. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/mk220077>

21. Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту : Закон України від 13 лютого 2020 року № 440-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/330-14#Text>

22. Про захист національного товаровиробника від субсидованого імпорту : Закон України від 16 жовтня 2020 року № 124-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/331-14#Text>

23. Про зовнішньоекономічну діяльність : Закон України від 12 січня 2023 року N 2881-IX. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/T095900?an=777798>

24. Про митний тариф України : Закон України від 19 жовтня 2022 року № 2697-IX. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/T222697?an=1>

25. Танасієва М.М. Облік і оподаткування зовнішньоекономічної діяльності : навч. посіб. Чернівці : Технодрук, 2021. 100 с. URL: <https://archer.chnu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/3031/%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%9E%D1%96%D0%9E%20%D0%97%D0%95%D0%94%20%D0%A2%D0%B0%D0%BD%D0%B0%D1%81%D1%96%D1%94%D0%B2%D0%B0%20%D0%9C.%D0%9C.2021.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

26. Терещенко С. Основи митного законодавства України: Питання теорії та практики зовнішньоекономічної діяльності: Навчальний посібник для студентів вищ. та серед, спец. навч. закл. – К.: АТ «Август», 2001. – 422 с.

27. Тищенко В.Ф., Остапенко В.М. Основи зовнішньоекономічної діяльності та митної справи : навч. посіб. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2022. 193 с. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/28182/1/2022-%D0%A2%D0%B8%D1%89%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE%20%D0%92%20%D0%A4%2C%20%D0%9E%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%BF%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE%20%D0%92%20%D0%9C.pdf>

Додаткові:

1. Боднарчук О. І. Поняття «зовнішньоекономічна діяльність» та етапи її розвитку в Україні. Юридичний науковий електронний журнал. 2019. № 1. С.83–86. URL: <http://www.lsej.org.ua/index.php/arkhiv-nomeriv>

2. Гобела В. В. Управління зовнішньоекономічною діяльністю & Management of Foreign Economic Activity : навчальний посібник. Львів : ЛьвДУВС, 2021. 244 с

3. Гребельник О. П. Основи зовнішньоекономічної діяльності : підручник

/ О. П. Гребельник. - 5-те вид., перероб. та допов. Ірпінь : Університет ДФС України, 2019. 410 с. URL: https://dut.edu.ua/uploads/1_2117_71837519.pdf

4. Гребельник О. П. Основи зовнішньоекономічної діяльності : підручник. Київ : ЦУЛ, 2019. 336 с.

5. Дашутіна Л.О. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств. Національний менеджмент в умовах інтеграційних та глобалізаційних викликів: монографія / за наук. ред. д.е.н., проф. Л.І. Михайлової. – Суми: ФОП Литовченко Є.Б., 2019 – 314 с. С.32-49.

6. Дашутіна Л.О., Турчіна С.Г. Стратегія та механізм управління просуванням товарів у приватному виробничому підприємстві «Вибір». Економіка і управління підприємствами: теорія, методика, практика : колективна монографія / Кол. авторів. Полтава: ПП «Астроя», 2020. С.118-123. <http://www.economics.in.ua/2020/06/blog-post.html>

7. Задорожня Т. М., Параниця Н. В., Шостак А. С. Економіко-математичні моделі оцінки ефективності зовнішньоекономічної діяльності. Східна Європа: Економіка, бізнес та управління. 2020. Вип. 2(25). С.430–435. URL: <http://www.easterneurope-ebm.in.ua/archives>

8. Іващенко В.І., Болюх М.А. Економічний аналіз господарської діяльності: Навч. посіб. для студ. екон. спец. – К.: ЗАТ «НІЧЛАВА», 2001. – 203 с.

9. Кодекс торговельного мореплавства України від 23 травня 1995 року № 176/95-ВР.

10. Конспект лекцій з дисципліни «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства» для студентів денної та заочної форм навчання ступеня вищої освіти «бакалавр» / Мельник Ю.В. Тернопіль: ТНЕУ, 2020. 62 с. URL: http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/40407/1/konspekt_MZED.pdf

11. Коюда О. П. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства та адміністрування бізнесструктур : конспект лекцій (для студентів 5 курсу денної та 6 курсу заочної форм навчання освітнього рівня «магістр» спеціалізації «економіка та організація бізнесу») / О. П. Коюда, В. В. Гриненко ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2019. 130 с. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/228030123.pdf>

12. Масалигіна В. В. Міжнародні фінанси та валютно- кредитні розрахунки: Конспект лекцій: У 2 ч. – Харків: УкрДУЗТ, 2019. – Ч. 1 – 124 с.

13. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності. Навчальний посібник./ Михайлова Л.І., Дашутіна Л.О., Могильна Л.М. та інш. За ред. д.е.н., проф. Л.І.Михайлової. К.: «Центр учбової літератури», 2019. 252 с.

14. Міжнародні валютно-фінансові відносини: конспект лекцій для студентів для студентів денної та заочної форм навчання спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» Ч1.[Електронний ресурс] /Укладачі: Величко К.Ю., Тищенко О.О., Печенка О.І. – Х. : ХДУХТ, 2019.

15. Облік зовнішньоекономічної діяльності : навчальний посібник / за заг. ред. С. О. Кузнецова, Х. : Видавництво Іванченко І. С., 2019. С. 221.

<https://repository.kpi.kharkov.ua/server/api/core/bitstreams/7aeec8e3-8bd1-4b5a-a389-35a8a5e5f0f3/content>

16. Статут залізниць України, затверджений постановою КМУ від 06.04.98 р. № 457.

17. Турчіна С.Г., Дашутіна Л.О. Кадрова політика аудиторських підприємств – надавачів послуг суб'єктам ЗЕД. Бізнес навігатор: науково-виробничий журнал Міжнародного університету бізнесу і права. Випуск № 2 (58). 2020. С. 17 – 21.

18. Управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства : навч. посіб. / [М. П. Денисенко, В. А. Панченко, О. І. Шапоренко, В. І. Федорак]. – Київ : Видавничий дім "Кондор", 2020. – 435 с.

19. Фінанси зовнішньоекономічної діяльності: навчальний посібник / [Ситник Н. С., Стасишин А.В., Дубик В.Я., та ін.]; за заг. ред. Н. С. Ситник.- Львів: Видавництво «Апріорі», 2019. - 460 с. URL: https://financial.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/10/finansu_ZED_.pdf

20. Liudmyla O. DASHUTINA, Kateryna V. TURCHINA, Svitlana G. TURCHINA, Valentyna V. NECHYPORENKO and Tetiana O. KYRYCHENKO. The Main Aspects of Poverty Prevention in Global Economic Development. Proceedings of the 35th International Business Information Management Association (IBIMA). ISBN: 978-0-9998551-4-0, 1-12 April 2020. Seville, Spain. p. 15877-15884. Режим доступу до журн.: <https://ibima.org/accepted-paper/the-main-aspects-ofpoverty-prevention-in-global-economic-development/>